

Socialdemokraterna

MORA - DALARNA

Med sikte på framtiden

Socialdemokraternas förslag till reviderade

Ekonomiska ramar för 2022

med utblick 2023-2024

samt

Investeringsplan för 2022-2026

2021-11-17

Innehåll

Förord	3
Våra förslag och prioriteringar	4
Kommunstyrelsen	4
För- och grundskolenämnden	4
Tekniska nämnden.....	4
Socialnämnden.....	4
Kultur- och Fritidsnämnden	5
Centrala anslag för olika ändamål.....	5
Underhållet av gator och vägar.....	5
Bygga ny högstadieskola i kommunal regi	6
Saxviken och Alderängarna	6
Gång- och cykelbro mellan lasarettet och Sandängarna	6
Järnvägsövergången vid Sandholmsvägen.....	6
Samplanering investeringar i äldreboenden och förskolor	6
Barns och ungdomars inflytande	7
Summering	7
Budgettabeller	8
Läsanvisning:	8
Tabell 1: Kommunens intäkter enligt SKRs prognos 30 september 2021	8
Tabell 2: Socialdemokraternas förslag till verksamheternas ekonomiska ramar 2022-2024	9
Tabell 3: Jämförelse mellan Socialdemokraternas (S) förslag till ekonomiska ramar och Moraalliansens (MA) förslag	10
Tabell 4: Socialdemokraternas förslag till investeringsplan 2022-26	11
Yrkanden/förslag till beslut	12

Förord

Socialdemokraternas förslag till ekonomiska ramar för Mora kommun 2022 med utblick 2023 – 2024, samt investeringsplan 2022 – 2026

Att föreslå ekonomiska ramar för nämndernas verksamhet med de stora osäkerheter som rått med anledning av Covid-19-pandemin har varit svårt. Förutsättningarna har dock klarnat något och skatteprognoserna är något mer optimistiska än för ett år sedan. Det är dock alltså svårt att fullt ut förstå vilka och hur stora de långsiktiga konsekvenserna blir i de olika kommunala verksamheterna och vilka möjligheter vi kommer att ha för att möta dessa när pandemin väl släppt sitt grepp om världen.

Det finns fortfarande en viss risk att skatteintäkterna minskar de närmaste åren. Det är därför viktigt att fortsatt slå vakt om en långsiktigt sund ekonomisk utveckling för Mora kommun!

Vårt hopp står också till att Sverige ska ha en regering som ska klara av att stötta kommunerna i arbetet med att möta de krav och utmaningar välfärden står inför. Mycket har redan gjorts för att stärka kommunernas ekonomi, men osäkerheten är fortsatt stor om hur konjunkturen och den kommunala ekonomin kommer att påverkas på längre sikt. Framför allt om en annan statlig budgetpolitik skulle bli verklighet efter valet 2022.

För att möta denna osäkra framtid har vi stora utmaningar med att få kontroll över den ekonomiska utvecklingen i Mora. Grunden borde, och kunde, ha lagts för flera år sedan. Samtidigt har vi ökande behov inom framför allt äldre- och barnomsorgen att ta hänsyn till.

Men vi kan heller inte bara stanna upp utvecklingen och invänta "bättre tider". Byggandet av en ny högstadieskola i kommunens regi är högt prioriterad och kräver både finansiell styrka och en väl fungerande kommunal organisation. Det är också högt prioriterat att kommunen inte sätter sig fast i ett långsiktigt och ekonomiskt ogynnsamt hyresavtal för den nya högstadieskolan.

Vi socialdemokrater kommer därför att göra allt som står i vår makt för att förhindra och, om nödvändigt, häva ett eventuellt avtal med en extern fastighetsutvecklare rörande byggandet av en ny högstadieskola på Stranden-området!

Kommunens ekonomiska läge är fortfarande utsatt och vi utesluter inte att hårdare ekonomiska prioriteringar kan komma att behövas, men utifrån nuvarande kända förutsättningar är det detta vi tror är möjligt att genomföra under kommande år.

För Socialdemokraterna i Mora

Lennart Sohlberg, gruppledare och oppositionsråd

Våra förslag och prioriteringar

Våra förslag till ekonomiska ramar för verksamheterna bygger på just nu kända skatte- och statsbidragsprognoser.

Kommunstyrelsen

Vi har försökt vara realistiska och har valt att **minska Kommunstyrelsens budgetram med 5 miljoner**. Vilket bara delvis motsvarar de sparbesparingar såväl För- och Grundskolenämnden som Socialnämnden har haft att hantera de senaste åren.

För- och grundskolenämnden

För- och Grundskolenämndens verksamhet ser för närvarande ut att vara någorlunda i balans i och med den ramförstärkning majoriteten föreslår för 2022. Vi har dock valt att **ta bort den ramförstärkning på 700 tkr** nämnden fick 2021 för det sk **Morakontraktet**. Vi är givetvis införstådda med syftet, att öka våra elevers intresse för våra lokala företag och att skaffa sig utbildningar som passar för dessa, men att det knappast hör till den kommunala kompetensen att finansiera detta om det inte inryms i den normala skolverksamheten.

Förskoleverksamheten står inför en omorganisation i och med genomförandet av den nya förskoleplanen. Vi anser att detta är ett utmärkt tillfälle att inte bara fokusera på de personal- och lokalekonomiska fördelarna, utan vill också som ett tillfälle att se över bemanningen för att kunna minska barngruppernas storlek för att därigenom höja kvalitén inom barnomsorgen. Vi föreslår därför att För- och grundskolenämndens ram höjs med 2 miljoner 2023 och lika mycket till 2024 för att finansiera ökad kvalitet genom att anpassa barngruppernas storlek i enlighet med Skolverkets rekommendationer.

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden tillförs i vårt förslag, liksom vi föreslagit tidigare, **en miljon kronor** för att kunna förverkliga det som kallas **jämställd snöröjning**, det vill säga förbättra och prioritera snöröjningen av gång- och cykelvägar.

Nytt för 2022 är att vi också avsätter **en miljon för att ge Tekniska nämnden möjligheter att omsätta kommunens grönstrukturplan i praktisk förvaltning** och bättre samordna de resurser som finns inom förvaltningen och stärka samverkan med ex-vis Miljö- och Byggnadsnämnderna.

Skötsel och utveckling av parkområden, planteringar och centrala mötesplatser verkar idag tyvärr vara lågt prioriterade. Det kan bero på brist på resurser rent allmänt, men också brist på idéer, kompetens och tydligare riktlinjer. Tekniska nämnden får med detta anslag ett tydligare uppdrag att se till att mötesplatser och parker, i hela kommunen, får en inramning av blommor och växtlighet som kan vara till glädje både för människor och den biologiska mångfalden.

Socialnämnden

Socialnämnden har fortsatt stora problem trots att många besparingsåtgärder genomförts med relativt god framgång, men där nya kostnader, delvis på grund av ökade behov, ständigt tillkommer. Majoriteten har äntligen insett det vi förstått flera år, nämligen att Socialnämnden varit kraftigt underbudgeterad, och utökat Socialnämndens ram med 30 miljoner 2022 och ytterligare ramförstärkningar 2023 och 2024 med 10 miljoner per år, totalt 50 miljoner under planperioden. Helt i linje med våra tidigare förslag.

Värt att notera är också att Socialnämnden för äldreomsorgen fått kraftigt ökade statsbidrag redan 2021 som förväntas ligga kvar under planperioden. Med tanke på dessa medel vill vi också se snabbare resultat av den sk **Heltidsresan** och ambitionerna **att öka grundbemanningen**. Ökad grundbemanning ger flera långsiktigt positiva effekter för såväl

våra brukare som personalen som på lång sikt såväl höjer kvalitén som frigör resurser inom äldreomsorgen:

- Ökad kontinuitet och trygghet i vården då brukarna inte behöver möta så många nya personer. Minskar också risken för smittspridning även under "normala" förhållanden.
- Ökad trygghet och större möjligheter till heltidsanställningar för personalen. Lättare att bedriva kompetensutveckling.
- En förbättrad arbetssituation med ökade möjligheter till återhämtning gör att fler orkar arbeta heltid under en större del av sitt liv, vilket gynnar kompetensförsörjningen och minskar sjukfrånvaron och behovet av vikarier.

Listan kan göras längre, men vi vill alltså betona att det finns en ömsesidig koppling mellan denna permanenta satsning och den temporära satsningen för att genomföra den sk **Heltidsresan**, dvs den med Kommunal avtalade heltidsreformen och det är viktigt att detta får ett tydligt genomslag under 2022!

Kultur- och Fritidsnämnden

Vi ser, förutom en ny skola och investeringar kopplat till den, ett stort behov av investeringar i andra lokaler som nyttjas av Kultur- och Fritidsnämnden, exempelvis simhallen och andra arenor och sporthallar, liksom en upprustning av nuvarande Kulturhus. Detta kommer på olika sätt, i Kulturhusets fall i form av höjd hyra, att medföra ökade driftkostnader kommande år. Eftersom tidplanen i dessa fall är osäker har vi dock inte kunnat ta höjd för detta i vårt förslag till budget- och investeringsramar. Det är dock angeläget att **dessa behov omgående utreds och kostnadsberäknas** inför kommande kommunplaneprocesser.

Centrala anslag för olika ändamål

Majoriteten har i årets förslag till kommunplan valt att följa vårt förslag inför kommunplan 2021 och försökt minska floran av centrala "pottar" och volymen pengar som avsätts till dessa även om man inte genomfört detta fullt ut.

Det märkliga anslaget "medel till KS förfogande" i 2021 års budget verkar omgående spelat ut sin roll och finns inte längre med. Det har istället ersatts av en pott för oförutsedda eller svårprognostiserade utgifter. Detta anser vi är ett bra sätt att hantera sådana kostnader, förutsatt att de utgifter som ska täckas verkligen är av det oförutsägbara slag man beskriver.

De **centrala anslag** majoriteten fortsatt föreslår för digitalisering, hållbarhet och omställning har ju idag i stor utsträckning samma syfte: att på olika sätt öka hållbarhet, effektivitet och kvalitet i kommunens verksamhet. Mycket av detta arbete måste också i högre grad ingå i varje nämnds ordinarie utvecklingsarbete.

Vi föreslår därför, återigen, att **alla dessa poster slås ihop till ett anslag**, som vi helt enkelt kallar "Centrala utvecklingsmedel". Det ger bättre samordning och överblick. Samtidigt minskar vi det sammanlagda anslaget jämfört majoritetens förslag med knappt 1,5 miljoner per år 2022 och gör en mindre dramatisk nedskärning än majoriteten för följande år. Behovet av att bidra till finansieringen av omställning i våra verksamheter för en klimatneutral framtid kommer fortsatt att vara stort.

Underhållet av gator och vägar

Liksom föreslagit flera år tidigare anser vi det alldeles nödvändigt och rimligt att avsätta 15 miljoner kronor årligen till **planerat vägunderhåll** för att kraftigt bromsa och helst minska den kapitalförstörelse kommunens gator och vägar idag är utsatta för. Vi noterar tacksamt att majoriteten äntligen kommit till samma insikt!

Vi vill också ge Tekniska nämnden ett tydligt uppdrag att i det planerade vägunderhållet **prioritera gång- och cykelvägar** i enlighet med kommunens hållbarhetsstrategi.

Bygga ny högstadieskola i kommunal regi

Vi har i vår investeringsplan behållit en rejäl investeringsram på drygt 500 miljoner för **byggandet av en ny högstadieskola**. Trots att inga beslut ännu formellt är fattade kring den framtida driftformen av högstadieskolan har majoriteten valt att ta bort investeringsramen för projektet ur sin investeringsbudget. **Det är anmärkningsvärt och inte så lite ansvarslöst att göra så innan det slutgiltiga vägvalet gällande hyra eller äga skolan är gjort!**

Saxviken och Alderängarna

Vi har också i vår investeringsplan valt att lägga in två angelägna projekt för Moras attraktivitet och hållbara utveckling.

Det ena handlar om att utveckla och tillgängliggöra våra vattennära natur- och strövområden genom en satsning på tillgängligheten till **Alderängarnas naturreservat och hela området och parkerna runt Saxviken**. För förbättring av tillgängligheten vid Alderängarna har vi i investeringsbudgeten avsatt 1,5 miljoner åren 2022-2023 och för att komma igång med det ganska omfattande planeringsarbetet för att öka attraktiviteten och tillgängligheten av hela området runt Saxviken, inklusive Kajen och Saxnäs har vi avsatt sammanlagt 5 miljoner i investeringsplanen för åren 2025-2026.

Gång- och cykelbro mellan lasarettet och Sandängarna

Det andra projektet handlar om byggandet av **en gång- och cykelvägsbro mellan lasarettområdet och Sandängarna**, som också ska kunna tjäna som "nödbro" för ambulanser och lättare brandfordon i händelse av att Noretbron av någon anledning blivit oframkomlig. Vi har uppskattat den totala investeringen till 60 miljoner och bör kunna genomföras åren 2025-2026. Bron kommer att ha stor betydelse för gång- och cykeltrafiken mellan bland annat de nya bostadsområdena norr om lasarettet och de centrala delarna av Mora, liksom mellan bostadsområdena i Öna, Östnor och Tuvan och de stora arbetsplatserna på lasarettet och i Norets handelsområde.

En investering för hållbara persontransporter och ökad folkhälsa!

Järnvägsövergången vid Sandholmsvägen

Vi har också ansett det rimligt av avsätta sammanlagt 10 miljoner för **medfinansiering av en gång- och cykelpassage under järnvägen vid Sandholmsvägen**, när nuvarande plankorsning stängs. Visserligen anser vi att Trafikverket ensam borde bekosta en lösning för denna viktiga passage, men vi vet också att det med stor sannolikhet kommer att krävas en insats från kommunens sida som vi med detta skapar utrymme för i vår investeringsbudget.

Samplanering investeringar i äldreboenden och förskolor

För att avlasta kommunens investeringsbudget har vi räknat med att kommunen **inte** ska behöva stå för den direkta **investeringskostnaden för ett nytt äldreboende**. Det bör finansieras av Morastrand eller annan lämplig bostadsutvecklare. Speciellt om detta behöver ske i närtid. Däremot har ju kommunen givetvis ansvar att i sin lokal- och bostadsförsörjningsplan planera för detta.

I arbetet med nya stadsplaner och kommunens lokalförsörjningsarbete vill vi ge ett uppdrag till kommunstyrelsen att **prioritera en utökad samplanering av framtida äldreboenden och förskolor**. I vår valplattform för Mora inför valet 2018 skrev vi under rubriken "Byggande och samhällsplanering" bland annat att vi vill:

"Motverka segregation vid planering av bostadsområden och annan samhällsplanering genom att blanda olika typer av boende och exempelvis **samlokalisera äldreboende/förskola**, äldreboende/"vanliga" lägenheter, etc"

Det finns viss evidens på att nära kontakt mellan barn och äldre kan ha positiva hälsoeffekter på framför allt de äldre, samtidigt som barnen berikas med intressanta kontakter och upplevelser. En kvalitetshöjning för båda verksamheterna alltså.

Dessutom kan man uppnå vissa samlokaliseringvinster. Förutom vissa gemensamma personalutrymmen, kan det finnas möjligheter att samordna mattransporter/mottagningskök och eventuellt samnyttjande av matsal. Det sista inte minst aktuellt i ljuset av debatten kring måltiderna på våra trygghetsboenden.

En sådan samplanering bör inte kräva några särskilda medel, utan **förväntas ingå i såväl stadsplanearbetet som den strategiska planeringen av nuvarande och kommande fastighetsinvesteringar, inklusive förverkligandet av förskoleplanen**. Det handlar både om krass ekonomi och att tillföra nya dimensioner och kvaliteter i både barn- och äldreomsorgen.

Barns och ungdomars inflytande

Arbetet med barns och ungdomars demokratiska inflytande i kommunen har de senaste åren blivit allvarligt eftersatt. Här vill vi ge Kommunstyrelsen ett uppdrag att i samverkan med För- och Grundskolenämnden och Kultur- och Fritidsnämnden **att utveckla strukturer och aktiviteter som ger barn och unga möjlighet till reellt inflytande i deras dagliga verksamheter i skola och föreningsliv, men också när det gäller den långsiktiga utvecklingen av Mora som samhälle**.

Eventuella medel för detta arbete kan inledningsvis sökas från de centrala utvecklingsmedlen.

Summering

Baserat på våra omfördelningar och omprioriteringar kan vi ändå, utifrån nu tillgängliga skatte- och statsbidragsprognoser, presentera ett **resultat på 32,9 miljoner** kronor 2022. Detta ligger drygt 5 miljoner över majoritetens förslag för 2022. För de kommande åren, 2023 och 2024, är osäkerheten givetvis större men vårt budgetförslag ger för dessa år i princip samma utfall som majoritetens på sista raden.

Budgettabeller

Läsanvisning:

Gul kolumn = Siffror mm gällande 2022 års ekonomiska ramar

Grön bakgrund = Lägre kostnad/bättre resultat jämfört med Moraalliansens förslag

Röd bakgrund = Högre kostnad/sämre resultat jämfört med Moraalliansens förslag

Förklaringar till budgetjämförelserna återfinns i fotnoterna under tabell 3 och 4.

Tabell 1: Kommunens intäkter enligt SKRs prognos 30 september 2021

	Bokslut 2020	Budget 2021	Prognos 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
<i>Skatter och statsbidrag</i>						
Skatteintäkter	986 057	981 933	982 425	1 024 269	1 064 427	1 095 042
Slutavräkningar	-19 563	-7 237	19 492	3 875	0	0
Inkomstutjämningsbidrag/avgift	203 977	214 102	216 047	239 420	247 080	255 375
Kostnadsutjämnning	-3 021	-1 435	-1 660	-718	-732	-750
Regleringsbidrag/avgift	20 898	61 020	60 918	51 581	36 691	36 326
Strukturbidrag	2 286	2 296	2 295	2 296	2 299	2 302
Införandebidrag	0	0	0	0	0	0
LSS-utjämnning	26 256	31 698	32 013	31 625	31 663	31 702
Kommunal fastighetsavgift	54 948	60 377	62 916	63 818	63 818	63 818
Välfärdsmedel	3 814		0	0	0	0
Extra tillskott 5 mdkr	38 341	-300	-300	-300	-300	0
Summa skatter och statsbidrag	1 313 993	1 342 454	1 374 146	1 415 866	1 444 946	1 483 815
<i>Finansiella poster</i>						
Finansiella intäkter	10 029	3 200	16 307	3 200	3 200	3 200
Finansiella kostnader	-5 541	-6 900	-5 200	-6 000	-7 600	-8 900
Avskrivningar	-55 123	-58 500	-57 700	-61 300	-63 300	-67 200
Summa finansiella poster	-50 635	-62 200	-46 593	-64 100	-67 700	-72 900
Summa	1 263 358	1 280 254	1 327 553	1 351 766	1 377 246	1 410 915

Tabell 2: Socialdemokraternas förslag till verksamheternas ekonomiska ramar 2022-2024

	Bokslut 2020	Budget 2021	Prognos 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Nämndernas nettoramor						
- Revisorerna	-927	-909	-909	-909	-909	-909
- Kommunstyrelsen	-104 616	-115 492	-110 392	-113 404	-108 404	-107 104
- Valnämnd	-8	-50	-50	-200	-50	-50
- Servicenämnd för IT	0	0	-392	0	0	0
- Byggnadsnämnden	-11 253	-12 648	-12 148	-13 348	-13 348	-13 348
- Tekniska nämnden	-27 917	-36 072	-28 072	-38 161	-38 161	-38 161
- Kultur- o fritidsnämnden	-47 456	-49 573	-49 623	-49 622	-49 622	-49 622
- Miljönämnden Mora-Orsa	-4 910	-5 190	-4 990	-5 452	-5 452	-5 452
- Servicenämnden	-12 552	-24 222	-19 386	-25 066	-25 066	-25 066
- För- o grundskolenämnden	-373 760	-390 512	-391 696	-396 981	-398 981	-400 981
- Gymnasienämnden	-106 355	-101 852	-109 312	-110 093	-110 093	-110 093
- Socialnämnden	-565 967	-527 347	-574 522	-559 278	-569 278	-579 278
- Kapitalkostnader mot finansförv.	-16 420	-5 950	-5 950	-5 000	-10 000	-14 500
- Kapitalkostn plan underhåll	0	-6 000	-2 000	-750	-2 500	-5 000
- Internhyra att fördela	0	-9	0	0	0	0
- Genomfart Mora kostnadsföring	0	0	0	-1 000	-3 800	-3 800
Summa nämnder	-1 272 141	-1 275 826	-1 309 442	-1 319 264	-1 335 664	-1 353 364
Finansförvaltningen						
- Medel för extraordinära händelser*		-15 200	-10 200	-15 000	-15 000	-15 000
- Kapitalkostnader	72 919	70 500	70 900	72 900	74 600	79 100
- Centralt löneutrymme	451	-98	0	-16 835	-38 835	-60 835
- Centrala utvecklingsmedel**	0	-5 800	-1 213	-10 000	-6 000	-6 000
- Digitaliseringsmedel	-1 832	-4 316	-3 100	0	0	0
- Hållbarhetsmedel	-2 013	-5 000	-3 400	0	0	0
- Personalomkostnad	273 565	272 500	280 000	275 000	280 800	282 500
- Arbetsgivaravgift	-211 621	-217 500	-219 000	-219 700	-224 500	-224 800
- Förändring pensionsavsättning	-17 230	-11 000	-6 300	-12 000	-1 400	-3 300
- Årets intjänade, individuellt avs	-37 496	-43 500	-42 000	-43 000	-44 000	-45 000
- Pensionsutbetalningar	-34 167	-31 000	-30 000	-31 000	-32 000	-33 000
- Förändring semesterlöneskuld	-5 631	0	0	0	0	0
Summa finansförvaltning	36 945	9 586	35 687	365	-6 335	-26 335
Verksamhet och finans netto	-1 235 196	-1 266 240	-1 273 755	-1 318 899	-1 341 999	-1 379 699
ÅRETS RESULTAT	28 162	14 014	53 798	32 867	35 247	31 216
Resultat i % av skatt o statsbidrag	2,1 %	1,0 %	3,9 %	2,3 %	2,4 %	2,1 %

Tabell 3: Jämförelse mellan Socialdemokraternas (S) förslag till ekonomiska ramar och Moraalliansens (MA) förslag

	Budget 2022			Plan 2023			Plan 2024		
	(S)	(MA)	Diff	(S)	(MA)	Diff	(S)	(MA)	Diff
Nämndernas nettoramor									
- Revisorerna	-909	-909	0	-909	-909	0	-909	-909	0
- Kommunstyrelsen ¹	-113 404	-118 404	5 000	-108 404	-113 404	5 000	-107 104	-112 104	5 000
- Valnämnd	-200	-200	0	-50	-50	0	-50	-50	0
- Servicenämnd för IT	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- Byggnadsnämnden	-13 348	-13 348	0	-13 348	-13 348	0	-13 348	-13 348	0
- Tekniska nämnden ²	-38 161	-36 161	-2 000	-38 161	-36 161	-2 000	-38 161	-36 161	-2 000
- Kultur- o fritidsnämnden	-49 622	-49 622	0	-49 622	-49 622	0	-49 622	-49 622	0
- Miljönämnden Mora-Orsa	-5 452	-5 452	0	-5 452	-5 452	0	-5 452	-5 452	0
- Servicenämnden	-25 066	-25 066	0	-25 066	-25 066	0	-25 066	-25 066	0
- För- o grundskolenämnden ³	-396 981	-397 681	700	-398 981	-397 681	-1 300	-400 981	-397 681	-3 300
- Gymnasienämnden	-110 093	-110 093	0	-110 093	-110 093	0	-110 093	-110 093	0
- Socialnämnden	-559 278	-559 278	0	-569 278	-569 278	0	-579 278	-579 278	0
- Kapitalkostnader mot finansförv.	-5 000	-5 000	0	-10 000	-10 000	0	-14 500	-14 500	0
- Kapitalkostn plan underhåll	-750	-750	0	-2 500	-2 500	0	-5 000	-5 000	0
- Internhyra att fördela	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- Genomfart Mora kostnadsföring	-1 000	-1 000	0	-3 800	-3 800	0	-3 800	-3 800	0
Summa nämnder	-1 319 264	-1 322 964	3 700	-1 335 664	-1 337 364	1 700	-1 353 364	-1 353 064	-300
Finansförvaltningen									
- Medel för extraordinära händelser	-15 000	-15 000	0	-15 000	-15 000	0	-15 000	-15 000	0
- Kapitalkostnader	72 900	72 900	0	74 600	74 600	0	79 100	79 100	0
- Centralt löneutrymme	-16 835	-16 835	0	-38 835	-38 835	0	-60 835	-60 835	0
- Centrala utvecklingsmedel ⁴	-10 000	-11 466	1 466	-6 000	-4 200	-1 800	-6 000	-3 200	-2 800
- Digitaliseringsmedel ⁴	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- Hållbarhetsmedel ⁴	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- Personalomkostnad	275 000	275 000	0	280 800	280 800	0	282 500	282 500	0
- Arbetsgivaravgift	-219 700	-219 700	0	-224 500	-224 500	0	-224 800	-224 800	0
- Förändring pensionsavsättning	-12 000	-12 000	0	-1 400	-1 400	0	-3 300	-3 300	0
- Årets intjänade, individuellt avs	-43 000	-43 000	0	-44 000	-44 000	0	-45 000	-45 000	0
- Pensionsutbetalningar	-31 000	-31 000	0	-32 000	-32 000	0	-33 000	-33 000	0
- Förändring semesterlöneskuld	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Summa finansförvaltning	365	-1 101	1 466	-6 335	-4 535	-1 800	-26 335	-23 535	-2 800
Verksamhet och finans netto	-1 318 899	-1 324 065	5 166	-1 341 999	-1 341 899	-100	-1 379 699	-1 376 599	-3 100
ÅRETS RESULTAT	32 867	27 701	5 166	35 247	35 347	-100	31 216	34 316	-3 100
Resultat i % av skatt o statsbidrag	2,3 %	2,0 %		2,4 %	2,4 %		2,1 %	2,3 %	

Fotnoter till tabell 3:

1. Kommunstyrelsen har i S förslag för 2022 dels ett sparbetning på 5 miljoner.
2. Tekniska nämndens budget förstärks i S förslag med 1 miljon årligen för snabbare snöröjning av gång- och cykelvägar, plus 1 miljon för utveckling och underhåll av grönstruktur och blomsterarrangemang.
3. Det extra anslaget från 2021 för det sk Morakontraktet tas bort från För- och Grundskolenämndens ram.
4. Här har vi valt att slå ihop Moraalliansens förslag till anslagen för Omställningsmedel, Digitaliseringsmedel och Hållbarhetsmedel, sammanlagt 11,5 miljoner, till ett anslag som vi valt att kalla Centrala utvecklingsmedel, samt banta detta med 1,5 miljoner till sammanlagt 10 miljoner 2022. För 2023 och 2024 väljer vi att minska dessa centrala medel med ytterligare 4 miljoner till en "normalnivå" på 6 miljoner per år.

Tabell 4: Socialdemokraternas förslag till investeringsplan 2022-26

	Finansiering	Total budget 2021-26	Budget 2021	Prognos 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Investeringsram (resultat+avskriv)		602 628	72 514	111 498	94 167	98 547	98 416	100 000	100 000
Planerade/igångsatta projekt		1 159 150	106 200	82 135	115 740	354 425	372 250	119 800	114 800
Finansieringsbehov		556 522	33 686	-29 363	21 573	255 878	273 834	19 800	14 800
Preliminär egenfinansieringsgrad		52 %	68 %	136 %	81 %	28 %	26 %	83 %	87 %
Investeringsbehov									
Nya särsk. boenden ¹	Sk/avg	1 000	1 000	0	500	500	0	0	
Högstadium ²	Sk	503 000	0	0	3 000	200 000	300 000		
Förskolor ³	Sk	128 000	0	0	20 000	43 000		40 000	25 000
Kommunala kök	Sk	7 000	0	0	3 000	2 000	2 000		
Laddinfrastruktur	Sk	2 084	1 000	184	1 900				
Lokaler byggprogram, skidgymn	Sk	7 000	0	0	3 700	3 300			
Arbete och Utveckling, lokaler	Sk	1 600	0	0	1 600				
Siljansfors/Saxviken/Alderängarna ⁴	Sk	9 000	0	0	3 000	1 000		3 000	2 000
G/C-passage Sanda ⁵	Sk	10 000	0	0	5 000	5 000			
G/C-bro lasarettet-Sandängarna ⁶	Sk	60 000	0	0			1 000	24 000	35 000
Summa i planeringsfas		728 684	2 000	184	41 700	254 800	303 000	67 000	62 000
Pågående investeringar									
Högstadium, projektering	Sk	0	1 000	0					
Arenautveckling (flytt t löpande)	Sk	5 000	5 000	5 000					
Kommunala kök	Sk	2 300	3 000	2 300					
Kundtjänst	Sk	106	0	106					
Genomfart medfinansiering	Sk	79 633	24 700	13 658	11 500	42 125	12 350		
Genomfart egna invest	Sk	5 300	10 600	1 000	4 300				
Moragatan	Sk	10 000	6 000	10 000					
Brandstation	Sk	710	0	710					
Utbyggnad förskolan	Sk	1 000	7 500	1 000					
Stadsnätsutbyggnad	Sk/avg	14 000	3 000	7 000	3 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Summa i genomförande		118 049	60 800	40 774	18 800	43 125	13 350	1 000	1 000
Löpande investeringar									
G/C-vägar enl cykelplan ⁷	Sk	20 000	3 000	3 000	5 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Upprustn centrummiljöer	Sk	6 000	2 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Plan fastighetsunderhåll	Sk	78 000	13 000	13 000	13 000	13 000	13 000	13 000	13 000
Invest fritidsanläggningar	Sk	25 000	0	0	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Plan vägunderhåll ⁸	Sk	80 000	5 000	5 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Infrastruktur nätverk IT ⁹	Sk/Avg	39 277	5 600	4 877	5 600	9 700	9 100	5 000	5 000
Lokalbehov verksamhet	Sk	19 500	4 500	4 500	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Övr fastighetsinvest	Sk	14 000	4 000	4 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Övr infrastrukturinvest	Sk	11 800	3 300	2 800	1 800	1 800	1 800	1 800	1 800
Inventarier nämnder	Sk	18 840	3 000	3 000	3 840	3 000	3 000	3 000	3 000
Summa löpande		312 417	43 400	41 177	55 240	56 500	55 900	51 800	51 800

Fotnoter till tabell 4:

1. Äldreboenden är i huvudsak bostäder och bör därför byggas och förvaltas av Morastrand. Därmed Ingen investering i kommunen.
2. Vi behåller investeringsbudgeten för byggandet av en ny högstadieskola då vi anser att detta ska göras i kommunens regi!
3. Genomförandet av förskoleplanen kommer att kräva stora investeringar åren 2025-2026.
4. En satsning på tillgänglighet och attraktivitet för våra sjö nära natur- och parkområden.
5. Med tanke på den förväntade stängningen av plankorsningen i Sanda behöver vi i kommunen reservera medel för en eventuell medfinansiering av en säker gång- och cykelvägspassage om vi inte lyckas förmå Trafikverket att stå för hela kostnaden.
6. En satsning på tillgänglighet, hållbara persontransporter och folkhälsa.
7. Det är av största vikt att arbetet med att förverkliga cykelplanen går vidare med full kraft redan 2024.
8. Satsningen på underhåll av gator och vägar måste fortsätta även 2025 och 2026.
9. Vi tror inte heller att behovet av investeringar i IT-infrastruktur kommer att upphöra i och med utgången av 2024 och väljer därför att reservera åtminstone 5 miljoner per år under 2025-26.

Yrkanden/förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige fastställer **Kommunstyrelsens** ram till 113,4 miljoner kronor för 2022, samt 108,4 miljoner för 2023 och 107,1 miljoner för 2024.
2. Kommunfullmäktige fastställer **Socialnämndens** ram till 559,3 miljoner kronor för 2022, samt 569,3 miljoner för 2023 och 579,3 miljoner för 2024, tillsammans med ett särskilt uppdrag att slutföra den sk Heltidsresan under 2022 och att intensivifiera arbetet med att öka grundbemanningen.
3. Kommunfullmäktige fastställer **För- och Grundskolenämndens** ram till 397,0 miljoner kronor för 2022, samt 399,0 miljoner 2023 och 401,0 miljoner 2024, tillsammans med ett särskilt uppdrag att utreda och föreslå åtgärder för att minska barngruppernas storlek inom barnomsorgen från och med 2023, samt att fortsatt arbeta med det sk Morakontraktet inom befintlig ram.
4. Kommunfullmäktige fastställer **Tekniska nämndens** ram till 38,2 miljoner kronor per år under hela planperioden. Av dessa reserveras 1 miljon för att prioritera och förbättra snöröjningen av gång- och cykelvägar, samt 1 miljon för skötsel och utveckling av parkområden, planteringar och centrala mötesplatser.
5. Kommunfullmäktige fastställer **övriga nämnders** nettokostnadsramar i enlighet med Socialdemokraternas förslag till Budgetramar 2022 med utblick 2023 - 2024.
6. Kommunfullmäktige beslutar att **finansförvaltningens pott** för omställning, digitalisering och hållbarhet samlas i en pott kallad **Centrala utvecklingsmedel** om 10 miljoner kronor för 2022, samt 6 miljoner årligen för 2023 och 2024.
7. Kommunfullmäktige fastställer **budgeterat resultat** till 32,9 miljoner kronor för år 2022, 35,2 miljoner för år 2023 och 31,2 miljoner kronor för år 2024.
8. Kommunfullmäktige fastställer en **investeringsram för byggandet av en högstadieskola** till totalt 503,0 miljoner kronor, fördelat på 3,0 miljoner 2022 för utredning och planering, samt 200,0 miljoner 2023 och 300,0 miljoner 2024.
9. Kommunfullmäktige fastställer **investeringsramen för underhåll av gator och vägar** till 15,0 miljoner kronor per år under hela planperioden, med uppdraget till Tekniska nämnden att prioritera gång- och cykelvägnätet.
10. Kommunfullmäktige fastställer en investeringsram om 5 miljoner kronor per år 2022 och 2023 för att ha möjlighet att vid behov **kunna medfinansiera en gång- och cykelvägstunnel** under järnvägen mellan södra Noret och Sanda-området.
11. Kommunfullmäktige fastställer en investeringsram om 3 miljoner för år 2022, samt 1 miljon för år 2023 för **restaureringen av dammen i Siljansfors, samt att öka tillgängligheten till naturreservatet Alderängarna**.
12. Kommunfullmäktige fastslår en inriktning att för åren 2025 och 2026 avsätta sammanlagt 5 miljoner för att påbörja arbetet att **utveckla parkområdet runt Saxviken**, inklusive Saxviksöarna.
13. Kommunfullmäktige fastslår en inriktning att för åren 2025 och 2026 avsätta sammanlagt 65 miljoner för **nödvändiga investeringar i ny- eller ombyggnad av förskolor** enligt förskoleplanens intentioner.
14. Kommunfullmäktige fastställer en investeringsram om 1 miljon kronor för år 2024, samt fastslår en inriktning att för åren 2025 och 2026 avsätta sammanlagt 59 miljoner för **byggandet av en gång- och cykelvägsbro för att förbinda lasarettområdet/Måmyren/Noret med Sandängarna**.
15. Kommunfullmäktige fastställer en **total investeringsram** om 115,7 miljoner kronor för år 2022, samt 354,5 miljoner för år 2023 och 372,2 miljoner för år 2023.
16. Kommunfullmäktige fastställer **ramen för nyupptagna lån** 2022 till 35 miljoner kronor för finansiering av investeringsplanen, inklusive exploateringsverksamheten.
17. Kommunfullmäktige uppdrar till **Kultur- och Fritidsnämnden** att, i samverkan med Tekniska nämnden, utreda renoverings- och underhållsbehov i de lokaler och anläggningar nämnden förfogar över, samt ta fram investerings- och driftkostnader för att genomföra dessa åtgärder inför kommande kommunplaneprocesser.
18. Kommunfullmäktige uppdrar till **Kommunstyrelsen** att prioritera en utökad samplanering av framtida äldreboenden och förskolor och eventuellt ta fram riktlinjer för en sådan samplanering inför kommande stadsplanearbeten.
19. Kommunfullmäktige uppdrar till **Kommunstyrelsen** att i samverkan med För- och Grundskolenämnden och Kultur- och Fritidsnämnden utveckla strukturer och aktiviteter som ger barn och unga möjlighet till reellt demokratiskt inflytande i såväl vardagsnära frågor som kommunens långsiktiga utveckling.